

HUUMUSEKADU MULLAST

Mida vähem on mullas huumust, seda vähemviljakas ta on. Huumusekao suurenemist põhjustavad:

- intensiivne külvikord ilma loomakasvatusega. Kõõgivilja kasvatamisel on huumusekadu eriti suur ning orgaaniliste väetisteta pole võimalik toime tulla;
- koristusjääkide äravedu: põhk müüakse või kasutatakse bioenergiatoormena.
- energiakultuuride kasvatamine.

HUUMUSE, SH KOMPOSTIHUUMUSE MÕJU PÖLLUHARIMISELE

Mulla haritavus ja põllu kandvus

Mulla hea huumusesisund parendab selle struktuursust ning see muudab maa kergemini haritavaks ja vähendab mootorikütusekulu. Huumuserikas põld talub ka paremini tallamist.

Suurem poorsus soodustab vee liikumist mullas ning kiirendab maa tahenemist.

Väiksem erosioonioht

Struktuurse mull on vastupidavam toitainete ja mulla mineraalosi (liiva, savi) ärakandele. Sademevesi pääseb kiiremini maasse ning see väldib mullapinna tihenemist ja kooriku moodustumist.

Vee parem maasseimbumine ja mulla suurem veemahutavus

Mida ekstreemsemad on ilmastikutingimused, seda suurem on halbade mullaomaduste mõju saagile. Näiteks annab mulla kuni 30 cm paksuse pindmise kihi kättesaadava vee sisalduse suurenemine kahe mahuprotsendi võrra taimedele umbes 6 l lisavett ruutmeetri kohta. Sellest piisab neile kaheks kuni kolmeks suvepäevaks, olgu muld raske või kerge.

Mullaelustiku edendamine

Orgaaniline väetis täiendab mullaelustiku toiduvaru. Aktiivne mullaelustik soodustab orgaanilise aine tõhusat lagunemist ja stabiilse huumuse tekkimist. Suur mikrobioloogiline aktiivsus surub maha mulla kaudu levivaid haigustekitajaid, s.o avaldab fütosanitaarset toimet.

Mulla varustamine taimetoitainetega

Orgaanilised väetised sisaldavad kõiki põhilisi taimetoitaineid ja mikroelemente. Toitainete kättesaadavus taimedele ei ole aga ühesugune. Lämmastik on seotud orgaanilise aine koostisse ning ei ole seetõttu täiel määral kättesaadav, seevastu on kompostis ja käärimisjääkides sisalduv fosfor (P_2O_5) ja kaalium (K_2O) põhiväetistena külvikorras paremini kasutatavad.

SOOVITUSI KOMPOSTI KASUTAMISEKS

Komposti ja muude orgaaniliste väetiste kasutamisel tuleb arvestada mitut tegurit:

- maaharimistehnoloogiat,
- kultuuride kasvunõudeid,
- külvikorda,
- kas koristusjäätmed jäävad põllule või viiakse ära,
- väetusplaani (orgaaniliste ja mineraalväetiste kasutust),
- ilmastikuolusid,
- mulla lõimist ja struktuursust.

KOMPOSTI LAOTAMINE

Lämmastiku ja fosfori muldaviimist piirab veeseadus (RT I, 27.06.2013, 3): ühe hektari kohta tohib laotada keskmiselt kuni 170 kilogrammi lämmastikku ja 25 kilogrammi fosforit aastas. ECN (*European Compost Network*) soovib valmiskomposti laotusnormiks 12 t KA/ha aastas.

Eestis ei tohi komposti raskmetallisisaldus olla suurem määruses *Biogalunevatest jäätmetest komposti tootmise nõuded* (RT I, 10.04.2013, 1) seatud piirväärtustest: Pb 130, Cd 1,3, Cr 60, Ni 40, Hg 0,45, Zn 600 mg/kg KA.

Kevadel sobib komposti laotada enne külvi või istutamist ning sügisel enne kõrreküнди. Laotada kolme aasta tagant komposti- või sõnnikulaoturi (nt taldriklaoturi) abil, arvestades põllu kandevõimet. Veeseadus ei luba orgaanilisi ega mineraalväetisi laotada 1. detsembrist kuni 31. märtsini ning ka muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üleujutatud või kui muld on veega küllastunud.

VALI ÕIGE KOMPOST!

Märkused	Sertifitseeritud kompost on toode, mille kasutamisel tuleb arvestada kvaliteedi kontrollimistöendi andmeid	Sertifitseerimata kompost on jääde, mille kasutamist reguleerib jäätmeseadus
Jäätmed või toode?	Eelista sertifitseeritud komposti, mille kvaliteet on kontrollitud ning mis rahuldab kõiki erialaseid ja õiguslikke nõudeid	Kontrollitud või kontrollimata kvaliteediga kompost, mille kasutamist piiravad õigusaktide nõuded
Soovitav kompost	Kvaliteetkompost	Muu kompost

Komposti ja teiste orgaaniliste väetiste huumusetekitamisvõime

Huumuse tekkimine mullas oneline lisatud orgaanilise aine humifikatsioonitegurist, mille keskmine väärtus on Eestis 0,2. Aastas laguneb, s.o mineraliseerub 0,5–2 % mulla huumusevarust. Et humifikatsioon ja mineralisatsioon oleksid tasakaalus, peab mulda jõudma 5–6 t/ha orgaanilist kuivainet aastas ning mullaviljakuse säilitamiseks on vaja kasutada ka muid orgaanilisi väetisi (haljasväetisi, orgaanilistest jäätmetest valmistatud komposti vm), mis omakorda suurendavad mineraalväetiste toimet. Eriti tõhus orgaaniline väetis on hästikõdunenud kompost, sest sellega viiakse mulda juba valmis huumust. Stabiilseid huumusevorme on kompostis rohkem kui muudes orgaanilistes väetistes: valmiskompostis > 50 %, toorkompostis, tahedas sõnnikus ja käärimisjägis 35–45 %, lägas, põhus, vedelas käärimisjägis 20–30 % ning haljasväetises, peedipealsetes ja rohemassis < 15 %.

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

LISAINFO: EJKL KOMPETENSIKESKUS
Jäätmete Taaskasutusklaster
WWW.RECYCLING.EE

KOMPOST PÕLLUMAJANDUSES

